

Galleri Sub Comandante presents:

JAN VALENTIN SÆTHER "ENVELOPE"

April 25 - 28, 2002

This is my body (detalj) Jan Valentin Sæther / BONO (c) 2002

Frosset virkelighet: minne, konservering og arkeologiske funn fra vår nære historie
av Hanne Storm Ofteland, kunsthistoriker

«Envelope» er en ganske åpen tittel. Den er som en hvilken som helst konvolutt som dumper ned i postkassa. spennende, noen ganger litt truende. Mange har et angstladet forhold til konvolutter. Selv er jeg mest bekymret for de hvite C5-konvoluttene uten avsenderadresse og gjerne poststemplet Trondheim. De inneholder, som oftest (for autoritetsfryktende sjeler) truende inkassobrev. Velformulerte, høflige på overflaten. Et tynt ferniss av humanisme over muskler av stål og nådeløse innkrevingsmetoder. Et snev av motorsysselgjengsmoral. Gi meg penga, – ellers! Sæthers invitasjon og tittel er kanskje like skumle. Du vet ikke hva du får i det du entrer galleriet. Du er uforberedt, og har sannsynligvis beskyttelsesskjoldet nede. For Sæther maler jo trivelige, ufarlige, teknisk godt utførte malerier som man kan se hva forestiller, gjør han ikke? (Mange later til å tro det, men de kan ærlig talt ikke ha studert hva kunstnerskapet hans handler om særlig nøye.)

«Envelope» er en installasjon bestående av tre hovedkomponenter: et ekkelt, metallisk urytmisk lydbilde som nå og da bryter stillheten; en serie på fire konvolutter med tekster i; og en rekke konvolutter med fotografier av hva som var igjen av tre palestinske tenåringsgutter etter at det israelske militæret var ferdige med dem en dag sent i desember i fjor. Alle konvoluttene er vokset, forseglet. Altså en dobbel konvoluttering. Men likevel er innholdet lesbart for oss. Ikke helt tydelig, ikke helt tilgjengelig, men nok til at vi kan få en forståelse av hva de inneholder uten altfor store anstrengelser.

Tekstene er fra første halvdel av nittenhundretallet. Sæther har valgt ut fire forskjellige kunstmanifest: futuristenes første manifest (publisert i Le Figaro i 1909), et dada-manifest, et manifest signert Artaud, og Bauhaus' manifest. De er lagt i brune standardkonvolutter størrelse C3, vokset inn og hengt på en stram, rytmisk rekke langs lokalets ene vegg. Nesten som et minimalistisk

maleri. Deres militante stemmer bebuder en ny tid, et nytt samfunn og et nytt liv for det moderne menneske. Den utopiske visjon skal realiseres med den nye teknologis og industris hjelp. Alle midler er tillatt. Brenn bibliotekene! Nye hus til hver ny generasjon! Strømlinjeform menneskene! Vil de ikke, så skal de. Programmerklæringerne er alle ganske brutale. I hjørnet til høyre for disse konvoluttene står en utfoldet tommestokk lent opp. Den er stram og stringent og poengterer ytterligere tekstenes budskap.

Neste vegg er et trist syn. Et skrekkelig syn. Orker vi å se? Bør vi se? Har vi rett til å se? Har vi rett til å la være å se? Dette er spørsmål som naturlig oppstår når man betrakter disse tre maltrakterte kroppene. Neste spørsmål er: Hvordan kan noe sivilisert menneske få seg til å gjøre dette mot et medmenneske, om enn et avdødt medmenneske? Hvorvidt de døde før denne uhyggelige skjendelsen fant sted, vet jeg ikke, men handlingen er uansett så grusom at den er bortenfor enhver forståelse.

Fotografiene av de tre guttelikene som utgjør hovedelementet i dette verket, «This is my body», har blitt delt opp og satt sammen igjen i en usymmetrisk komposisjon. Umiddelbart, før øyet fanger opp hva det er man virkelig betrakter, kan det virke som et bysantinsk ikon, og det er ingen søkt tolkning, tatt i betraktning Sæthers ståsted. Sæther er religiøs, en kristen gnostiker, og han har fungert som prest i Ecclesia Gnostica de siste tolv år, ved siden av sitt virke som billedkunstner. I løpet av hele karrieren har han søkt å finne en måte å uttrykke åndelig visdom gjennom sine bilder som alle inneholder referanser til religionen og dens historier. I «This is my body» transformeres og sublimeres vår brutale virkelighet. Guttene blir til ikoner. Varsomt pakket inn i spesiallagede konvolutter. Vokset inn. Vi skal ikke glemme dette. Vi får ikke glemme dette. Men vi må heller ikke glemme skjønnheten. Bildene står som et sterkt men høytidelig og ærbødig minneskrift over alle ofre i væpnede konflikter. Over alle som har vært, er og vil bli utsatt for en slik grusom urett. Innimellom konvoluttene med fotografier, finner vi konvolutter med små, tegneserieaktige bilder av tanks, helikoptre og fjernsynsapparat, utstyrt med tankebobler. Den trivielle hverdagen og livene til de soldatene som til enhver tid må tjene sitt land. Tanker som surrer gjennom hodet: Det skal bli deilig med en dusj! Hvor er dropsene mine? Og den ene lille boblen over fjernsynsapparatet som sier: Dette er mitt legeme! En viktig ledetråd til forståelsen av utstillingen.

Det tredje hovedelementet, lyden, er en fallende mynt på et hardt betonggulv. Ujevne intervaller og et høyt lydnivå gjør opplevelsen nesten smertefull. En liten innvokset pengepose, diskret oppstilt på gulvet opp mot veggen gir et hint om hva man hører. For Sæther gir oss aldri hele historien. Han legger ut spor, peker i retning av hva han ønsker å si ved titler, og vever verkene sammen ved hjelp av symboler han har utviklet gjennom lang tid. Kontinuiteten i kunstnerskapet er sterk. Nøytrale objekter, containere: pappkartonger, papirposer, konvolutter, innsurrede knytter – med og uten et innhold.

Frozen Reality: Memory, Conservation and Archaeological Findings from our Recent History

by Hanne Storm Ofteland, Art Historian

"Envelope" is a rather open title. It is just like any envelope that is being dropped into your mailbox. Exciting, sometimes somewhat threatening. Many people are nervous when it comes to envelopes. Personally I fear the white C5 envelopes most, the ones without any return address, normally posted in Trondheim. Usually they contain scary final notice warnings. Well formulated, polite on the surface. A thin layer of humanism covering muscles of steel and merciless methods to get their

money. A touch of motorbike gang morale. Give me the money – or else! Saether's invitation and title are just as threatening. You do not know what you are in for as you enter the gallery. You are unprepared, and probably have your guard down. After all, Saether paints cozy, harmless, technically well executed pictures that are easy to read, does he not? (A lot of people seem to think so, but honestly they cannot have studied what his artistry is about very thoroughly.)

The installation "Envelope" consists of three main components: an unpleasant, metallic unrhythmic sound image that every once in a while breaks the silence; a series of four envelopes containing texts; and a series of envelopes containing photographs of the remains of three Palestinian teenage boys after an Israeli military hospital had done its work on them a day late in December last year. All envelopes are waxed in, sealed. That is a double enveloping. But yet we can read the contents. Not clearly, not all available, but enough for us to get an understanding of what they contain without too much effort.

The texts are from the first half of the twentieth century. Saether has chosen four different art manifestoes: the first futurist manifesto (published in *Le Figaro* in 1909), a dada manifesto, a manifesto signed Artaud, and a Bauhaus manifesto. They are put in brown standard envelopes, size C3, dipped in wax and hung on a stringent, rhythmical row on one of the gallery walls. Almost like a minimalist painting. Their militant voices herald the coming of a new time, a new society and a new life for modern man. The utopian vision is to be realized by employing new technology and industry. All means are allowed. Burn the libraries! New houses for each new generation! Streamline mankind! And if they do not willingly adhere to this, they shall be forced to do so. The manifestoes are all rather brutal. In the corner to the right of these envelopes stands an unfolded yardstick. It is a stringent element that further emphasizes the contents in the texts.

The next wall is a sad view. A terrible view. Do we have the strength to see? Should we see? Do we have the right to see? Do we have the right not to see? These are questions that naturally arise when looking at these three maimed bodies. The next question is: How can any civilized human being do this to another person, – or even to a dead person? Whether they died before this obnoxious abuse took place or not, I do not know. Anyhow the act is so cruel that it is beyond any understanding.

The photographs of the three boy corpses constituting the main subject in this piece, "This is my body", have been cut into pieces and put together again in an asymmetrical composition. Immediately, before the eye understands what one is looking at, it might look like a Byzantine icon. This is not an unexpected interpretation, considering Saether's personal position. Saether is religious, a Christian gnostic, and he has worked as a priest in the *Ecclesia Gnostica* for the last twelve years, in addition to his work as an artist. Throughout his career he has sought to find a way to express spiritual wisdom in his pictures that all contain references to religion and its stories. In "This is my body" our brutal reality is transformed and sublimated. The boys become icons. Tenderly wrapped in specially made envelopes. Waxed in. We shall not forget this. We must not forget this. But we must not forget the beauty either. The images are a strong, high pitched and respectful epitaph for all victims of armed conflicts. For all who have been, are, and will be exposed to such cruel injustice. In between the envelopes with photographs are other envelopes containing small, cartoon like images of tanks, helicopters and television sets, equipped with speech bubbles. The trivial everyday life and the lives of the soldiers who at all times are called upon to serve their country. Thoughts going through the head: It will be great with a shower! Where the hell are my mints? And the little bubble above the tv saying: This is my body! An important key note to understanding the exhibition.

The third main element, the sound, is a coin falling on a hard, concrete floor. Uneven intervals and a high volume make the experience almost painful. A small waxed money bag, discretely placed on the

floor, leaning on a wall, gives an indication of what one hears. Saether never gives us the whole story. He lays out tracks, points in the direction of what he wants to say with titles, and weaves the pieces together by using symbols he has developed through a long time. The continuity in his artistship is strong. Neutral objects, containers, cardboard boxes, paper bags, envelopes, wrapped in little bags – with and without a content.

:: Galleri Sub Comandante :: Malmøgt. 5 :: 0566 Oslo ::

:: www.subcomandante.net :: subcomma@go.com ::